

USC
UNIVERSIDADE
DE SANTIAGO
DE COMPOSTELA

Facultade de
Ciencias da Educación

Departamento de
Teoría da Educación,
Historia
da Educación e
Pedagogía Social

SEPA

Grupo de Investigación
Pedagogía Social
Educación Ambiental

Pontevedra
8 - maio - 2010

A Educación Ambiental nas perspectivas da innovación

José Antonio Caride

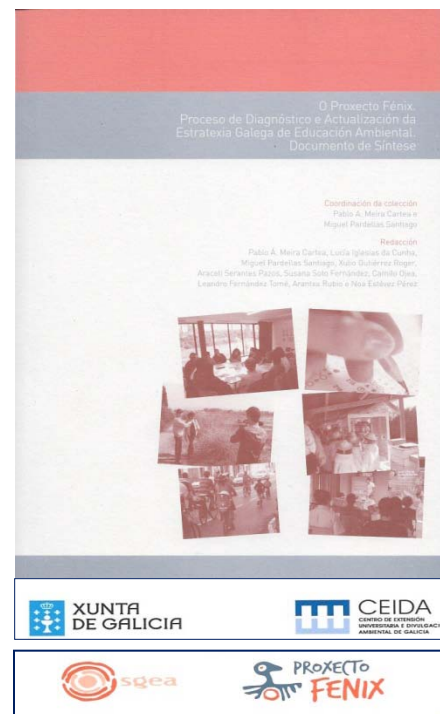
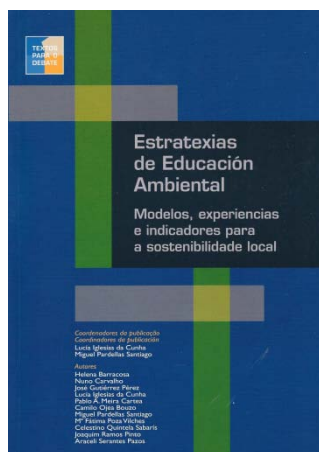
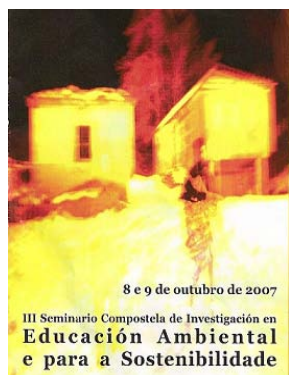
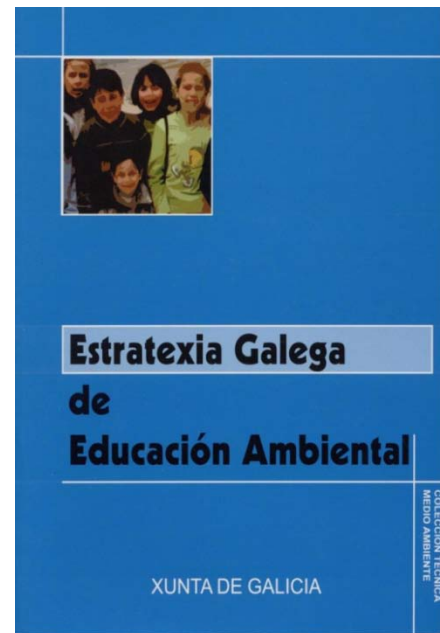
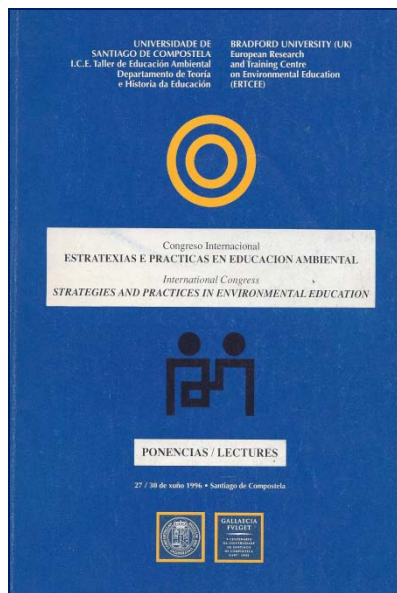
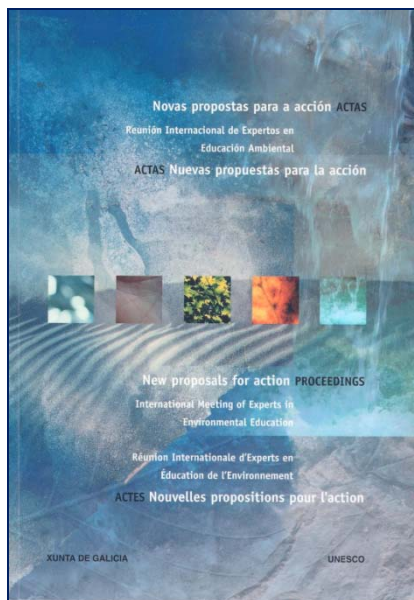

A *Educación Ambiental* parte dunha longa traxectoria histórica, a través da cal foi adquirindo unha tripla pertenza: social, ambiental e educativa. Na *EA* xorden diversas correntes de pensamento e de prácticas determinadas polas raíces ideolóxicas e éticas dos diversos protagonistas, e polas diferentes representacións da educación, do *medio ambiente* e do *desenvolvemento* que eles adoitan.

Sauvé, L.; Orellana, I. e Sato, M. (2002): "Introducción".
En *Textos escogidos en Educación Ambiental de una América a otra*.
ERE-UQAM-EDAMZ, Québec, pp. 9-20.

Nesta traxectoria, Galicia ten un singular e moi salientable protagonismo

Concepto de EDUCACIÓN AMBIENTAL

Unha dimensión da educación integral e global, que nas súas diversas manifestacións e prácticas promove o coñecemento, a interpretación e a concienciación respecto das diferentes problemáticas ambientais, do seu impacto local e planetario, activando competencias e valores dos que se deriven comportamentos congruentes coa ética ecolóxica que se precisa para participar na construción dun desenvolvemento humano sostible.

(Estratexia Galega de Educación Ambiental, 2000)

1.

Nos valores que orientan as relacións Humanidade-Biosfera e dos seres humanos entre sí, na vida cotiá cun alcance local e global.

2.

Na construción dos saberes, nos modos de coñecer, representar e interpretar as realidades socio-ambientais, coas implicacións que isto comporta para os procesos de ensino-aprendizaxe.

Educación Ambiental

“Amplio repertorio de prácticas socio-educativas que teñen como finalidade dar unha resposta pedagóxica á crise ambiental, promovendo un cambio de mirada respecto dos modos de ESTAR e de SER no mundo”

3.

Na esfera dos comportamentos, hábitos e capacidades da poboación, reorientando os seus estilos de vida e os procesos de desenvolvemento.

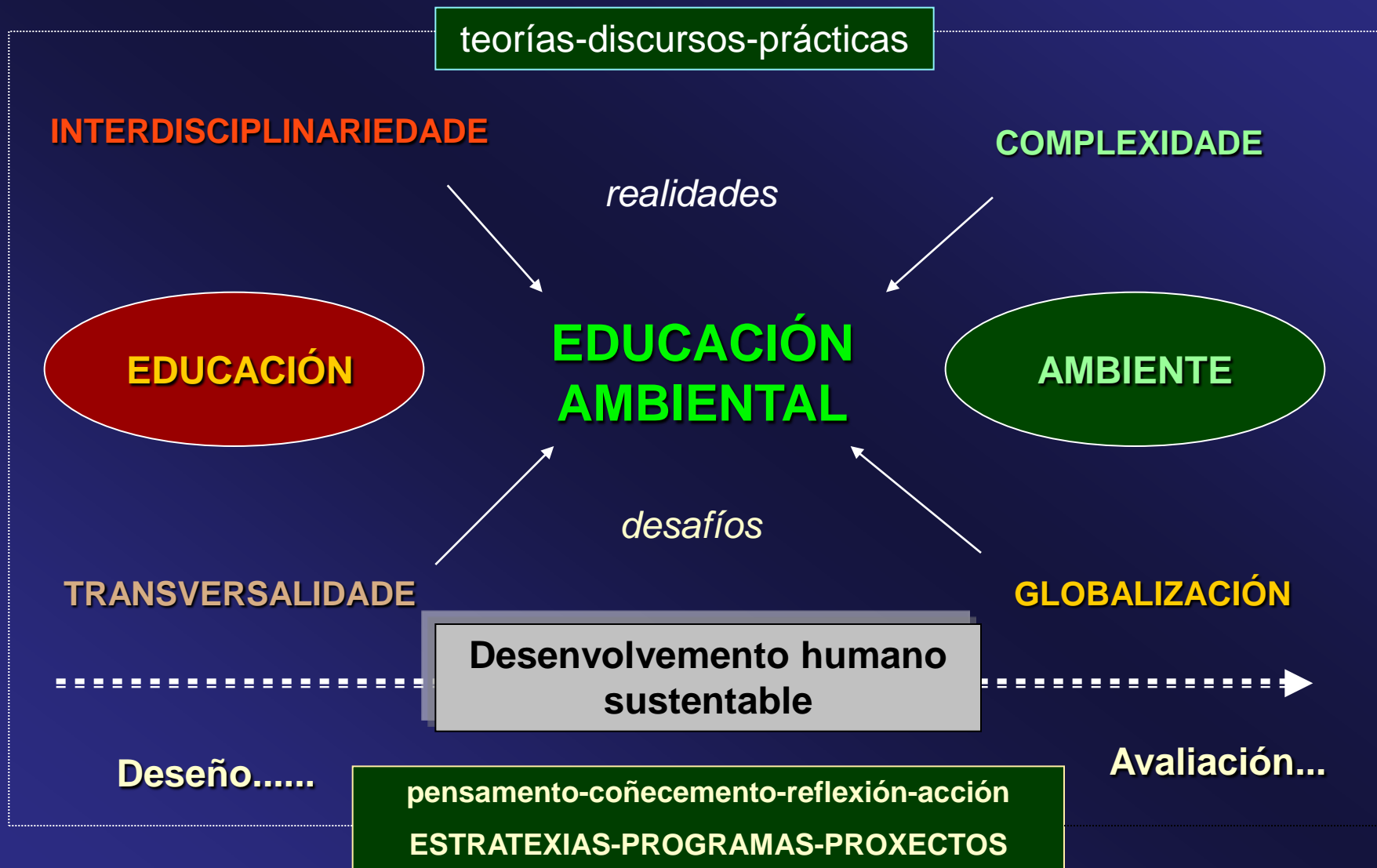
4.

No escenario sociopolítico, alentando procesos de transformación que sexan congruentes co alcance estrutural da crise ambiental e a necesaria mobilización de cidadanía no seu afrontamento.

asumir de partida que a
Educación Ambiental
configura... non sen discrepancias...

- Unha proposta-resposta alternativa nos modos de educar e educarse na sociedade do terceiro milenio;
- Creadora e impulsora de novos enfoques e estratexias no diálogo educación-sociedade-ambiente;
- Inspiradora dunha renovada articulación dos contidos e dos procesos formativos nos que deberán concretarse;
- Xeradora de iniciativas cívicas e de responsabilidades compartidas;
- Promotora de cohesión e integración-inclusión social;
- Impulsora de novas lecturas acerca dos dereitos humanos e ecolóxicos;
- Posibilitadora dunha nova ética, ecolóxica e biocéntrica (*¿cultura da sustentabilidade? ¿desenvolvemento sostible?*)

Educación Ambiental: nas claves da innovación educativa

Sobre la nueva educación ambiental o algo así

Susana Calvo y Teresa Franquesa*

Nº 267, marzo, 1998: 54

CUADERNOS DE PEDAGOGÍA

“Hay que transformar la práctica de la educación en algo más que transmisión, y para ello hay que abrir las puertas a la innovación.

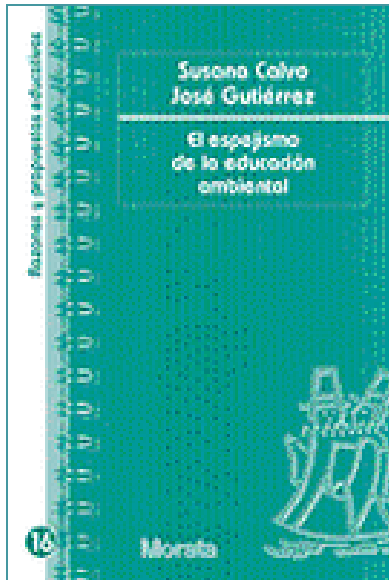
Significa hacer preguntas de las que aún no sabemos la respuesta y superar definitivamente la práctica de añadir contenidos aceptados a la lista de lo que hay que aprender. Significa también dar cabida a la reflexión crítica sobre el propio marco y ser lúcidamente consciente de la paradoja con la que se enfrenta toda educación: condicionada por el entorno, quiere ser fermento de su transformación”.

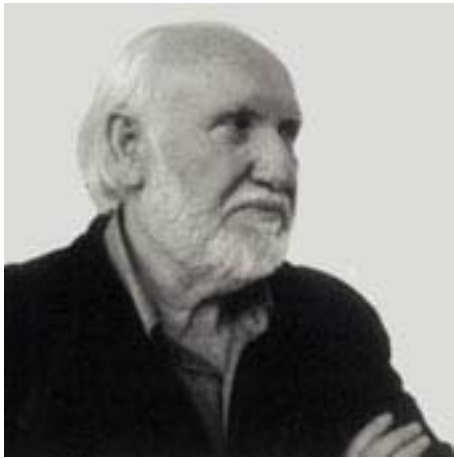
“No tenemos las soluciones en las manos, no sabemos cómo resolver los problemas conexos de cambio climático, pérdida de biodiversidad, migraciones masivas o conflictos sociales por el uso de los recursos, entre distintos países o dentro de un mismo país.

Necesitamos sumar conocimientos, procedimientos y actitudes favorables hacia ese cambio social construido por poblaciones formadas e informadas, que escuchan y son escuchadas.

La sostenibilidad no es un asunto más a sumar a la larga lista de competencias de los departamentos ambientales o de los currícula escolares. Debe ser un proyecto común, con un decidido apoyo a lo que ya existe y un ánimo de participación, de capacitación para la sostenibilidad”.

Madrid, 2006
p. 119

Uxío Novoneyra

*Prós que saben que ti podes ser
outra cousa
prós que saben que o home pode ser
outra cousa
sabemos que ti podes ser
outra cousa
sabemos que o home pode ser
outra cousa*

Letanía de Galicia (1968)